

ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА д.о.о

Нови Сад,

14.12.2020.

Предмет:

ЈАВНА КОНСУЛТАЦИЈА О ПРЕДЛОГУ АКТА

"ПЛАН РАЗВОЈА ТРАНСПОРТНОГ СИСТЕМА ТРАНСПОРТГАС СРБИЈА ЗА ПЕРИОД 2020-2029."

ОДГОВОРИ НА ОПШТЕ И КОНЦЕПТУАЛНЕ ПРИМЕДБЕ - СЕКРЕТАРИЈАТА ЕНЕРГЕТСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Р.Б.	ПРИМЕДБА - ОДГОВОР
1	<p>Препорука је да се као уводно поглавље у Десетогодишњем плану развоја транспортног система Транспортгас Србија (2020-2029) – овде „План“, уврсти актуелна ситуација у гасном сектору у Европи/ЕУ/Енергетској Заједници, ако не и на глобалном нивоу. Тако би гасни сектор у Србији јасно комуницирао са развојним плановима суседних земаља, имајући у виду развој – прилично динамичан – европске/глобалне енергетске и климатске политике која се ослања на убрзану декарбонизацију енергетског (а тиме и гасног), индустријског, стамбеног, транспортног итд. сектора. Такође, ово поглавље би требало да садржи основне претпоставке развоја европског тржишта гасом, које би имало утицај на развој практично непостојећих тржишних елемената у српском гасном сектору</p> <p>Прихвата се примедба. Допуњено поглавље 1. Увод у Плану развоја транспортног система.</p>
2	<p>Конкретно, уводно поглавље би имало и референцу на приоритетне пројекте у ЕУ и ЕнЗ, или под окриљем тзв CESEC иницијативе, како природног гаса, тако и преглед стратешких пилот-пројеката за декарбонизацију гасног сектора који би могли да имају утицај на План. Нпр, План би могао да елаборира какав утицај би други развојни пројекти, који су практично финализовани у суседним земљама, имали на развој интерконекција и тржишта у Србији (нпр, ТАР, LNG у Хрватској или Грчкој и сл) – то би унапредило кредибилност предлога пројеката у секцији 7.</p> <p>Прихвата се примедба. Допуњено поглавље 1. и 7. са пројектима у ЕУ, ЕнЗ и под окриљем тзв. CESEC иницијативе, а имају утицај на развој интерконекција и тржишта у Србији.</p>
3	<p>План, иако садржи детаљне табеле са базама података, није довољно прегледан. Препорука Секретаријата је да се у План што више унесу графички прикази табела, које ће унапредити овај недостатак Плана.</p> <p>Прихвата се примедба. Допуњено поглавље 4. са графичким приказима табела.</p>
4	<p>План нема референце на српску визију нових енерго-климатских политика. Иако је разумљиво да План прави своју процену на Стратегији енергетског развоја Србије, која нема у фокусу нискоугљеничну визију Србије, стратешки документи који имају тај фокус за Србију постоје или су у завршној фази – нпр Стратегија нискоугљеничног развоја Србије. Без обзира на формалну фазу у којој се овакви документи налазе, План би требало да их консултује при процени развоја потрошње/потражње природног гаса</p> <p>Прихвата се примедба. Допуњено поглавље 1. Након усвајања Стратегије нискоугљеничног развоја Србије, План Развоја за 2021-2030. ће детаљно дефинисати ову област.</p>
5	<p>Да ли су подаци о прогнозираној потрошњи гаса предвидели корелацију са променом дневне температуре (Д-Т табеле) – нема их у Плану, да ли су – нарочито код конзума за грејање – ове корелације признате?</p> <p>Подаци о прогнозираној потрошњи гаса предвиђају корелацију са променом дневне температуре. Прогноза потрошње гаса урађена је у складу са историјским подацима за период 2014-</p>

	2018 година, Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године, анкетом корисника природног гаса који су предвиде корелацију са променом дневне температуре.
6	На стр 5 препорука је да се и за тачке излаза из Транспортног система унесу приближни (где мора – збирни) капацитети Прихвата се примедба. Излазни капацитети додати у тексту на страни 6 коригованог текста.
7	Да ли је Транспортгас Србије заиста оператор ТС у смислу Закона о енергетици – увод стр 4 – као што План тврди, будући да је носилац лиценце ОТС још увек други субјект? Транспортгас Србије је оператор ТС. Транспортгас Србија је у поступку сертификације и исходовања лиценце.(у складу са Закључком Владе РС 05 број: 023-602/2016 и Закључком Владе РС 05 број: 312-12308/2016)
8	Стр 5 до 7 – ГРЧ (главна разводна чворишта) представити јасно на мапи (проверити правилни правопис на мапи) – шта значе црвене линије у БиХ (Гас Промет Пале? – нејасно, ко је субјекат за развој Плана у делу БиХ). Прихвата се примедба. Допуњена је Слика 1. Транспортни систем ОТС „Транспортгас Србија“.
9	Стр 6 – уколико је могуће, поделити групу старости ТС од 30-50 година на групе од по 30-40 и 40-50 година због доследности прегледа (инкремент на по 10 година) ове табеле. Прихвата се примедба. Допуњена је Табела 1: Старост транспортног система.
10	Закон о просторном плану се односи на период 2010-2020 г., и самим тим престаје да важи ове године. Како се превазилази ова ситуација у Плану? Да ли то угрожава планиране пројекте? Не угрожава планиране пројекте. Нови план биће ослоњен на предходни.
11	Молимо да се термин завршетак гасификације Србије јасније одреди – шта се сматра завршетком овог процеса? Прихвата се примедба. У тачки 10 Закључак. - унета је измена "Омогућавање завршетка гасификације Републике Србије" преименовано у "Омогућавање даље гасификације Републике Србије".
12	На стр 9 спомињу се идеје о развоју подземног складишта гасом које План не спомиње касније –да ли је то намерно? Или је други ентитет надлежан за њихов развој Други енергетски субјект је надлежан за развој подземног складишта гасом Банатски Двор.
13	У табели 3 и надаље препорука да се заокругле губици, јер децимални делови уносе забуну Прихвата се примедба. Унета је измена без децималних зареза.
14	У поглављу 4.3 унети тачне техничке параметре ПГС Б. Двор какви су данас Прихвата се примедба. Унета је нова табела у поглављу 7 коригованог текста.
15	У процени у поглављу 4.6 за потребе раста потрошње ТЕ ТО или електрана на гас, да ли су количине у прогнози прескромне или је у Србији прелазак са угља на гас нереална опција у целој наредној декади? Прихвата се примедба. Процена транспортованих количина за потребе ТЕ-ТО урађена је на основу реално поднетих захтева инвеститора ТЕ-ТО. Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године предвиђа изградњу нових и ревитализацију постојећих. ОТС ће у Плану развоја за период од 2021-2030 уврстити инвестиције у ТЕ-ТО по подношењу захтева.
16	У табели 11 није јасно да ли су подаци заиста за дан или годину?

	Прихвата се примедба. Унета измена у табели 11 <i>уместо $Sm^3/дан$ уписано $Sm^3/год$</i> .
17	У којој мери су процене прекограничних транспортаних количина гаса наведени у секцијама 4.13-4.22 (и консеквентно – предлози пројеката у 7.2 и 7.3) усаглашени са суседним ОТС? Прихвата се примедба. Кориговане количине на интерконекторима у поглављу 4. У већој мери усаглашени су капацитети са суседним ОТС-овима кроз меморандуме о разумевању и пројектима PECI (Projects of Energy Community Interest) и PMI (Projects of Mutual Interest).
18	На неколико места у Плану се као година завршетка пројекта спомиње 2019. будући да се План односи на 2020-2029, ове године се морају ажурирати. Прихвата се примедба. Унете измене у поглављу 7, завршетак пројекта је 2020.год. уместо 2019.год.
19	Прилози 1 и 2 Плана недостају, само Прилог 3 присутан Прилози 1 и 2 достављени су АЕРС-у.
20	Поздрављамо постојање Поглавља 8 које се бави сигурношћу снабдевања и прорачуном Н-1 стандарда. У принципу, Н-1 стандард је параметар коју би, уколико се регулатива о сигурности снабдевања 1938/2017 примени у ЕнЗ, односно Србији, требало да израчуна национално компетентно тело за сигурност снабдевања (надлежно Министарство или регулатор), за национални ниво, а не по појединачним ТС разних ОТС којих може да буде више у једној држави (као нпр у Немачкој, где има више ОТС-ова а један Н-1 стандард). Тако да прорачун Транспортгас Србије не представља Н-1 за Србију и није репрезентативан у случају да постоји нови интерконектор (наставка Турског тока). Будући да је ова анализа у том смислу парцијална, предлажемо да План ипак обави прорачун за целу Србију или да се веже за планове о сигурности снабдевања које је усвојило Министарство рударства и енергетике https://www.mre.gov.rs/doc/nafta-i-gas/2019/Uredba-o-utvrdivanju-preventivnog-plana-za-snabdevanje-prirodnim-gasom.pdf . Транспортгас Србија је једини оператор на систему који у постојећим условима има интерконекције са суседним државама, повезан је са произвођачем природног гаса и складиштем природног гаса. За прорачун Н-1 стандарда узети су сви релевантни параметри неопходни за прорачун, као и повезивање са гасоводом Гастранса. Остваривањем снабдевања из правца гасовода Гастранс ова сугестија ће бити анализирана и имплементирана у Плану развоја за период од 2021-2030.

